

prikazala se je potrebnost mnovega popravila. Čudno pak je, da so s popraviljanjem čakali do pozne jeseni, do šolskega leta, in sedaj mnogo neprilik pouzročili.

Pred kakimi 14 dnevi je nek fantič, ki se je v Celovcu ključarstva učil, ko se je iz Bajtiča vračal, bil tolovajsko napaden. Nek močan potepin se ga je lotil, ga davil kričoč: „denar ali kri“. Prestrašeni fantič mu izroči svoj nož in pa 2 fl; več ni imel. Tolovaj je potem otroka v graben sunil in odbežal.

V Arnoldsteinu v Kanalskej dolini je nameščena eskadrona dragoncev, izmed katerih je gotovo ogromna večina vernih Katoličanov, ki bi radi bili šli k službi božji na den vseh svetnikov. Ali to jim ni bilo dovoljeno. Morali so ravno preden se je začelo pozno opravilo, jezdit na „eksercirplatz“ vojaških vaj opravljat v veliko pohujšanje ljudi, ki so mimo hiteli v farno cerkvo.

Iz Zreč. (Kravji tatovi — razsajalci.) V noči od 10 do 11. novembra so tatovi pri „Tončeku“ na Dobravi dvaletnega junca ukradli, ter ga v Ahečovem gozdu zaklali. Pustili so na zaklališču kožo, glavo in drob. Tatove ima že sodnija v rokah. Glavni tat je posestnik, kar je ravno dobro, da se lahko „Tončeku“ škoda povrne. —

Tukaj se ljudje močno tožijo, da mladi fantje po noči po vaseh razsajajo, ter ljudi iz spanja budijo. V Sp. Zrečah je to posebno v navadi. Kako je temu pomagati, nam naj gospod Zrečki župan očitno pové, in če mu bomo mi! Čemu pa imamo žandarje? Morda samo zato, da gospodo varujejo, razsajalce po vaseh pa svojevolnosti pustijo?

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Litijskega okrajnega glavarja Vesteneka je nek krajni šolski svet poprosil za slovenske dopise, ker razve učitelja in predsednika nobeden svetovalec besedice nemške ne umi. Toda Vestenek je odrekel in sicer v jako neotesani besedi. — Sviti cesar so lani 1.700.000 fl. razdelili za blage namene. — Lahonska stranka je pri volitvah v Dalmaciji zgubila zopet 2 poslance. Na Moravskem so hotle nekatere srenje same popravljati okrajne steze, ker se je zdelo, da okrajni zastop ceste predrago popravljajo. Vendar deželni namestnik je srenjam tako postopanje prepovedal. — Slavnega zagovornika pravic Gališke dežele, dr. Črkavski-ja so Poljaci v Levovnu sijajno sprejeli. Črkavski je položil svoje poslanstvo in čedalje več glasov se glasi iz Gališkega, naj se vsi poljski poslanci porazumijo s pravno stranko in izstopijo iz državnega zbora, naj nemški in če že hočejo tudi 4 mladoslovenski poslanci: Vošnjak, Razlag, Pfeifer in Nabergoj, v njem delajo, kar hočejo, vsaj ne bo dolgo trpelo. — Iz dunajskega državnega zbora poročamo danes le to, da se bo nadgledniku avstrijskih železnic dovolila

strašno velika letna plača 25.000 fl. in da se je sklenola postava, po kateri se bodo osnovala sirotinske denarnice, v katere se bodo morali vlagati vsi sirotinski denarji.

Med ogerskimi liberalci se zopet kaže razpor, ki utegne sedanjo ministersko večino poprej razdrobiti, kakor si Magjari sami domišljujejo.

Vnanje države. Rusi so v Aziji mohamedanske upornike strabovito kaznili; general Trobeckoj jih je na tisoče posekali dal. Pruski general Moltke je na smrt zbolel. Francoski konservativci so liberalne republikance premagali v državnem zboru pri razpravi novega volilnega reda. Karlisti so v Kataloniji posekali cel regiment Alfonzistov. — Angleži imajo velika posestva v Aziji, kder so se pa domačini začeli grabljivim tujcem ustavljeni. Več Angležev bilo je že umorjenih. V Afriki je republiko Liberijo nagloma napadla četa divjih paganskih zamorcev, posekala 350 ljudi, potem spekla in požrla. Grozno djanje! Slišati je, da hoče Anglija temu konec storiti.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Več Slovencev, ki so hiteli turškim Kristijanom na pomoč, so se na zimo vrnili domu, med njimi tudi Hubmajer, katerega so v Ljubljani čestito sprejeli. Poznej se vrnejo zopet na bojišče. Naš magjarski minister Andrassy je dal Hercegovincu Uselaču vzeti 10.000 patron, svinca in pušek, koje je nakupil in hotel čez našo mejo spraviti. Srbi so vzeli 2 milijona zlatov na posodo za vojne priprave. Turki strašno razbijajo na Bolgarskem in še bodo Bolgare posilili v krvav punt. Pri Precanu ob reki Tari so Hercegovinci bili nesrečni, padel jim je vojvod Draškovič. Takisto sta bila ustreljena pri Pljevlju junaka Stankovič in Vojnovič. Ali srečni so bili pri Bežuju, kder so pobili mnogo Turkov in 150 nevernikov vlovili. Pri Dobrlinu so vzeli turško ladjo z rajžem, cukrom in streljivom. Mornarje so pobili in v vodo pometali. Do velevlad evropskih so poslali prošnjo, v kateri zahtevajo samostalnost Bosne in Hercegovine pod kakim (avstrijskim?) princem. Pri Goranskem je padlo 1300 Turkov. Hercegovinci so neizmerno veseli te slavne zmage!

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XV.

Z nekterimi tovariši se potem napravimo proti piazza di Venezia, kjer omnibusi stojijo in razvažajo ljudi na več krajev po mestu. Zasedli smo enega, ki hodi do Laterana — St. Giovanni in Laterano. — Mimo zgodovinskega koloseum-a se peljamo naprej; v kratkem smo na prijaznem trgu pred stolno cerkvo Lateransko, posvečeno sv. Janezu Krstitelju. Nazivajo ovo cerkvo tudi: Omnium urbis et orbis ecclesiarum mater et caput, t. j.

vseh cerkev v mestu in po svetu mati in glava. Ta cerkva je prva, ki je bila za očitno božjo službo posvečena in je toraj vseh drugih v Rimu mati; in ker so tukaj papeži, ki so se ob času strahovitega preganjanja Kristijanov skoraj 300 let skrivali po katakombah in drugih skrivnih krajih ali privatnih hramih, nastopali vladarstvo vesoljne Cerkve, se po pravici imenuje glava vseh cerkev po svetu. Od cesarja Konstantina so v Lateranu stanovali vsi papeži do preselitve v Avignon, za Klementa V. v l. 1300. Hude zmešnjave, prepiri in prekucije so bile uzrok preselitve. V Avignonu so papeži ostali do l. 1377. Kdor zgodovino onega časa nekoliko pregleda, se bo na tenko prepričal, da Rim le slovi zavoljo papeža in bo slovel, dokler bodo prebivali papeži v njem. Od tod prigovor: Nam nisi te Petri meritum Paulique foveret, — tempore jam longo Roma misella fores. Ako bi te zasluge Petra in Pavla ne povzdigovala, bi Rim že ubožal zdavnej. Papež so pri enih vratih šli iz mesta, ubožtvo in trpljenje pa pri drugih vratih v mesto. Število stanovnikov se je že do 20,000 skrčilo. — Po popisovanju od l. 1871. broji zdaj Rim 244,484 duš.

Bazilika lateranska je dobila svoje ime od imenitne rodbine Lateranove, kterej je nekdanj kraj in poslopje slišalo. Cesar Konstantin Veliki, ko je svojega močnega sovražnika Maksencija po prikazni sv. križa na nebu pri ponte mole blizu Rima do dobrega posekal, *) je začel verovati v sv. križ in v nauk Križanega; on je bil, ki je papežu Silvestru podaril kraj in poslopje lateransko ter je dal sezidati po lastnih stroških tamkaj cerkvo. Bila je edina in prva. Še sedanje dni ob času kronanja sprejmejo novi papež najpoprej lateransko cerkev v posestvo; tam se na veliki četrtki blagoslavlja olje; tam se po kvaternih sobotah delijo mešniški redovi; vse to oznanja jeno prednost pred vsemi ostalimi cerkvami v Rimu. Pri procesiji na Telovo grejo duhovni od Laterana na prvem mestu. Ondi je tudi zborovalo 5 vesoljnih cerkvenih zborov. Potres l. 869. in ogenj l. 1308. in 1360. je svojo moč na prvotni cerkvi poskušal in jo poškodoval, pa vselej je bila zopet popravljena in ozalšana. Nad velikim vhodom vrh zida stoji 15 orjaških podob iz kamna, ki se od daleč vidijo in po njih najbolj gotovo prepoznaš baziliko lateransko. Med temi stoji Kristus s križem v levici, desnico ima raztegneno za blagoslov, jemu po strani stojita sv. Janez Krstitelj in sv. Janez apostol in razni cerkveni očetje. Pod temi podobami nad vhodom v cerkev je mostovž, iz ktereга sv. Oče na Križevu mestu Rimu in vesoljnemu svetu podelivajo apostolski blagoslov. Petera vrata odpirajo vhod v prekrasno svetišče; trojna so od strani, srednje velikanske dveri so iz bron; bile so nekdanj na nekem paganskem

tempelnu; une na pravo so dveri svete — porta santa — zazidane, samo ob svetem letu se slovesno odprejo in zopet zazidajo. Letošnje sv. leto so ostale zaprte, ker sv. Oče, kakor jetnik, se ne morejo slovesnosti udeležiti. Znotranja cerkev ima 5 ladij; srednjo nosi 12 debelih stebrov; na vsakem stebri v izdoljbljenem mestu stoji zanimive velikosti podoba enega apostola, vrh vsake zopet podoba enega preroka. Vsa tla so z brušenim, raznobarvanim marmorjem umetno položena. Na koncu sredinske ladje je konfesijon. *) V njega se pride po dvojnih ličnih stopnicah iz marmorja v globlino, ki je od zgoraj ograjena in okoli gori vedno 11 svetilnic. V konfesijonu se shranjuje lanec sv. Janeza evangelista in razne druge svetinje. Malo dalje naprej je papežev altar, pod njim je shranjen altar sv. Petra, to je tisti altar, na katerem je sv. Peter, in drugi jegovi nasledniki ob času preganjanja, na skrivnem opravljal daritev sv. meše. Na papeževem altarju smejo sami papež meševati. Dvakrat v letu, namreč na Križevu in na dan sv. Janeza Krstnika mešujejo na tem altarju v pričó sv. Očeta eden kardinal, vendar pa za to dobijo posebno pismeno dovoljenje. Papeževi altarji so sila priprosti. Na sredini stoji visok križ, po strani svetilniki in to je vse. Altar je tako postavljen, da so papež sv. mešo opravljajoči z obrazem obrnjeni proti vernikom, in se toraj ves čas pri sv. meši ne obrnejo, kakor je drugače navada. Papežev altar krije baldahin in nad njim je shranilnica, od vseh 4 krajev z rudečim zagrinjalom zakrita, le ob posebnih dnevih se zaprege odvrnejo, kjer v pobožnem varstvu počivljata glavi sv. apostolov Petra in Pavla. Na levo od papeževega altarja je altar s presv. Reš. Telesom. Altarjev kinč podpirajo 4 lepi stebri iz pozlačenega bron. Pripoveduje se, da so stali nekdanj v Jeruzalemskem tempelnu, in da so bili od sv. Helene sem spravljani, ki je tudi jih votlino s prstjo iz Kalvarije napolnila; zopet drugi poročajo, da jih je cesar Tit v Rim pripeljal in zasadi v tempel Jupitra na Kapitolu. Tabernakelnu je vloženih najdragocenših žlahtnih kamenčkov; pred njim gori 7 lučic in nas spominja na 7 nebeških duhov, kateri vedno stojijo pred tronom božjega veličastva. Nad altarjem je pomenljivo shranjena miza, pri kateri je Jezus s svojimi apostoli opravil zadnjo večerjo in je postavil najsvetejši zakrament. Zagrinjalo jo pokriva; nekatere dneve pa jo tudi verniki gledati zamorejo. Od tod na desno je kor za korarje; tam stoji altar na prostoru, kjer je bil nekdanj tron, na katerem je večjidel sedel vsak papež sem od sv. Silvestra. — Pod obokom cele bazilike najdeš začudenja vredne, prekrasne mozaik-slike, ki predstavljajo dogodbe našega Zveličarja, cesarja Konstantina in sv. Silvestra. Na levo od altarja z Najsvetejšim so okusno vložene spovednice za spovednike raznih jezikov;

*) Na spomin slavne zmage mu je rimsko starešinstvo postavilo slavolok iz marmorja, ki še zdaj blizu koliseuma dobro ohranjen stoji.

nad vsakej stoji napis, v kakošnem jeziku se spoveduje. (Nastavek prih.)

Smešničar. 18. Nek tujec koraka v mestni vrt, kamor psa seboj jemati ni bilo dovoljeno. Zdajci prihiti mestni policaj in se zadere nad tujcem: ali ne veste, da nimate psa seboj jemati v mestni vrt? Tujec se ogleda in vidi, da je res neko ščene za njim hodilo in reče policaju: ta pes ni moj. Policaj ga zavrne rekoč: ali pes vendar za vami hodi. Tujec se pa odreže: tudi vi hodite za menoj, pa vendar niste moji! Policaj oči pobesi in odide.

Razne stvari.

(Milodari za hercegovinske in bosenske rodbine.) 50 fl. smo odposlali g. Horaku, predsedniku podpornega odbora v Ljubljani. Na dalje so darovali: č. g. Sebast. Magdič, penzionirani župnik pri sv. Jurju na Pesnici 5 fl., g. J. K. v Lembahu je darovala 4 fl., č. g. A. Fišer, kaplan Solčavski 1 fl. 5 kr., potem Solčani gg. Krist. Grmel 1 fl., Pavel Poličnik 50 kr., Ant. Herle 1 fl. Skupaj 12 fl. 55 kr.

(Odgovor) sicer znanemu dopisniku iz Maribora v št. 260. „Sl. Naroda“, ki se protivi članku „Slov. Gosp.“: Poslanec g. Herman, branitelj pravic štajerske dežele, objavi prilično g. Herman sam, kojega dotične govore tudi Praška Politik priznava kot jako zaslužne, ker bodo mnogo tudi nefederalističnih ljudi do premišljevanja naklonili. Sicer pa „Sl. Naroda“ dopis zopet kaže, da so Mladoslavenci postali centralisti, mi pa ostali federalisti. Kdor da je tedaj stari program zamenil, to po tem takem pač ne more biti dvomljivo.

(Dva štrtinjaka vina na vsako dušo!); toliko se ga je letos v Špitališki fari pri Konjicah pridelalo. Vinski barantaleci le na noge! — Nemški kupei so ga že tam kakih 100 štrtinjakov nakupili. —

(Okrajno glavarstvo Celjsko), kakor se za gotovo pripoveduje, se bode zmanjšalo in se bo napravilo posebno okrajno glavarstvo v Konjicah. Je le škoda, da se to že davno ni zgodilo.

(1000 delavcev) se bode polagoma odpustilo iz železniške fabrike pri sv. Jožefu v Mariboru. Vsake 14 dni jih zgubi 10 delo in zaslužek.

(Užitnina) se bode razdražbovala v Mariboru 23. nov. za Ptuj (23.000 fl.), za Vurmburg (4000 fl.), za Hajdino in Črnogoro (12.000 fl.), za Novocerkevno in Zavrač (5000 fl.), za sv. Marjeto in sv. Lovrene (5500 fl.), za Vržej (3000 fl.) in za Mihovec (4200 fl.).

(Spremembe v Lav. škofiji). Č. g. Stiplošek je imenovan za župnika v š. Antonu v na Pohorju. Č. g. A. Hajšek pride za I. kaplana v Skale in č. g. A. Merčnik za kaplana v št. II v Slov. goricah.

(Za družbo duhovnikov) so nadalje vplačali č. gg.: Iv. Feichtinger, Ribar in Strah po 11 fl. (Dražbe). 19. nov. Miha Rifel v Slivnici (2.) M. Klobasa v Smolincih 233 fl. — 20. nov. Jer. Stiebler 10.258 fl. (2.), Jur. Praprotnik v Lačjivesi 4256 fl., Jož. Zelenko v Jurjevskem dolu 1898 fl. (2.), Pr. Langmajer 400 fl. (3.), Lovro Jakl v Središču 2000 fl. (2.), Gera Majcen v Rakovcih 400 fl. — 22. nov. Jur. Kolar v Mestinju (2.) Filip Smolinger na Hajdini 2020 fl. (3.) — 24. nov. Ana Majhenič v Sp. Dupleku 673 fl., Ant. Jank v Plojdi 3177 fl. 24. nov. Peter Kresnik, Jož. Jereb, Jož. Javornik, Feliks Korše, Matija Čik, Fr. Cvikl, vsi pri Konjiški sodnji. — 25. nov. Matija Petek pri sv. Roprtnu 2753 fl. (3.), A. Paholje, Urša Einfalt, Karl Lagrič, Gašp. Hubrnik, Jak. Maček, Gabr. Vrečko, Jak. Bračič, vsi pri Konjiški sodnji.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- born		V Ptaju		V Celju		V Varaž- dinu		V Celov- cu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan . . .	4	80	4	75	4	85	4	25	5	40
Rži . . .	3	90	3	50	3	80	3	—	3	90
Ječmena . . .	3	30	3	—	3	25	—	—	2	—
Ovsa . . .	1	80	1	90	2	50	—	—	1	95
Turšico . . .	3	20	2	45	3	—	2	20	—	—
Ajda . . .	2	50	2	35	2	80	2	20	3	40
Prosa . . .	3	30	3	—	2	70	—	—	2	—
Krompirja . . .	1	20	1	—	1	20	1	20	—	10
Sena cent . . .	1	40	1	60	1	40	1	50	1	—
Slame (v šopkih) . . .	1	50	1	50	1	45	—	—	1	5
„ za steljo . . .	1	10	1	—	1	20	—	—	—	90
Govedine funt . . .	—	27	—	26	—	25	—	20	—	23
Teletine . . .	—	30	—	30	—	29	—	22	—	26
Svinjetine . . .	—	30	—	28	—	28	—	28	—	30
Slamine . . .	—	34	—	33	—	37	—	44	—	45

Najnovjši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gl. 20 kr. % . . .	68	85
Upne (kreditno) srečke po 100 gl. prvotne vred- nosti, brez obresti, pa 4kratnim srečkanjem . . .	161	50
Ažijo srebra	105	75
zlatá	5	40

Loterijske številke:

V Gradcu 13. novembra 1875: 83 42 53 40 37.
Na Dunaju „ „ 47 76 36 17 18.
Prihodnje srečkanje: 27. novembra 1875.

Na prodaj

je 1 voz na 4 sedeže in s šipami (Broom),
1 na pol krit koleselj,
2 težka voza,
2 sani in več parov vozne in vprežne oprave

pri **Mariborskem služniškem zavodu**
(Dienstmann-Institut.)